КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙары, берләшегеҙ!

ХЕҘМӘТ БАЙРАҒЫ

Газета 1931 йылдың 1 ноябренән сыға

Башҡорт АССР-ы, КПСС-тың Хәйбулла район комитеты һәм халыҡ депутаттарының район Советы органы

№ 149 (5808) 1983 йыл, 15 декабрь, кесаҙна Хаҡы 2 тин.

РАЙОН ТОРМОШО

ГЕОЛОГТАРҘА

Өс нормаға яҡын!

Хәйбулла геологоразведка партияһы коллективы мастер Н. Ф. Голубцовтың 33-сө бырауылау бригадаһы бырауылаусыһы Анатолий Степанович Тайкалоны ҙур хеҙмәт еңеүе менән ҡотлай. Ошо йылдың 12 декабрендә ул бер сменала 6,4 метр урынына 18,2 погон метр бырауланы. Задание 284,4 процентҡа үтәлде!

А. ХРАМОВА,
эшсе-хәбәрсе.

ФЕРМАЛАРҘА

Малсылар уңышы

Ноябрь айында Аҡъяр совхозы Үҙәк бүлексәһенең һөтсөлөк фермаһы һауынсылары яҡшы күрһәткестәргә өлгәште (бригадиры Р. И. Ғөмәров). Бында һәр һыйырҙан 168-әр килограмм һөт һауып алынды. Был—районда иң яҡшы һөҙөмтә. Ағымдағы йылдың ун беренсе айы йомғаҡтары буйынса ферма коллективы икенсе урынға сыҡты. Әле һәр һыйырҙан 2722-шәр килограмм һөт һауып, улар үҙ йөкләмәһен (2700 килограмм) намыҫ менән үтәне.

Бүлексәнең машина менән һауыу операторы М. А. Түләбаева яҡшы эшләй һәм юғары һауымға ирешә. Ул үҙ төркөмөндәге һәр һыйырҙан йыл башынан бирле 3046-шар килограмм һөт һауып, йөкләмәһен 346 килограмға арттырып үтәне.

Г. А. Алғошаева, Н. Р. Бикберҙина, Г. З. Тусалиналар ҙа һауым буйынса яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәште.

Үҙ хәбәрсебеҙ.

БАҪЫУҘАРҘА

Ҡар тотоу башланды

Хәйбулла совхозында ҡар тотоу эшен уңышлы башлап ебәрҙеләр. Унда план буйынса 15 мең гектар майҙанда ҡар тоторға кәрәк.

Совхоздың Комсомол һәм Хоҙайбирҙин бүлексәләрендә был эш һәйбәт бара. Бындағы баҫыуҙарҙа ете трактор эшләй.

Механизаторҙар М. Фәйзуллин менән И. Кәримов үҙҙәренең техникаларын юғары етештереүсәнле файҙалана. Улар көн һайын нормалағы 30 гектар урынына 38—40 гектар майҙанда ҡар тота.

Ю. АСЛАЕВ,

Мастерскойҙарҙа

Бер-береһенә ярҙам итеп

Таналыҡ совхозы. Комбайндарҙы ремонтлау эше ҡыҙа бара. Улар яңы ураҡҡа әҙерләнә. Хужалыҡта булған 72 комбайндың 47-һе ремонтланды ла инде. Комбайндар ремонтлау буйынса слесарҙар Р. Хөснетдинов, М. Моразимов һәм Ф. Ғилманов тырышып эшләйҙәр. Уларҙың һәр береһе 30 көндә икешәр комбайн ремонтлай. Моторист К. Медведев, токарь Н. Заярнюк һәм яғыулыҡ насостарын ремонтлаусы Н. Хәсәнов слесарҙарға ҙур ярҙам күрһәтә.

Беҙҙең хәбәрсе.

Йыл финишына— удар хеҙмәт

Ун беренсе биш йыллыҡтың өсөнсө йылы тамамланыуға иҫәпле генә көндәр ҡалды. Был көндәрҙә бөтә хеҙмәт коллективтары көсөргәнешле тормошта йәшәй, ҡабул ителгән социалистик йөкләмәләрен уңышлы үтәргә тырыша, ә күптәре билдәләнгән үрҙәргә өлгәште лә инде. КПСС Үҙәк Комитетының ноябрь (1982 йыл) Пленумында дәүләт һәм хеҙмәт дисциплинаһын нығытыу буйынса күтәреп сығылған мәсьәлә һиҙелерлек һөҙөмтә бирә, тип ышаныс менән әйтергә мөмкин.

Бүребай руда идаралығы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективы тарафынан йыллыҡ социалистик йөкләмәләрҙең уңышлы үтәлеүе шуны асыҡ раҫлай ҙа инде. Улар араһында автотранспорт цехы коллективы (начальнигы И. А. Ершов, партия ойошмаһы секретары Н. Г. Кривошеев), А. И. Нестеренко етәкселегендәге проходчиктар бригадаһы (биш йыллыҡтың өс йыллыҡ заданиеһын үтәгән), Н. С. Долматов етәкселегендәге нығытыусылар бригадаһы бар. Уның йыл башынан алып айлыҡ заданиеһының уртаса үтәлеше кәмендә 145 процент тәшкил итә. Шулай уҡ С. А. Раззарёнов, Ғ. Ғ. Әҙеһәмова, КПСС ағзаһы З. И. Харисова етәкселегендәге откатчиктар, штукатур-малярҙар бригадаһы ла һынатмай.

Малсылыҡтың күп кенә эшсәндәре лә ун беренсе биш йыллыҡтың үҙәк йылы финишына уңышлы килә. Мәҫәлән, Аҡъяр совхозының Быҙаулыҡ бүлексәһенән алдынғы һауынсылар М. М. Собханғолова, Ғ. Ф. Ишемова, Үҙәк бүлексәнән Н. А. Түләбаева йыллыҡ социалистик йөкләмәләрен ағымдағы йылдың ун айында тултырҙы. Улар һәр һыйырҙан социалистик йөкләмәләге 2800—2700 урынына 3099—2866-шар килограмм һөт һауҙы. Ә уҙған айҙа был үрҙәр байтаҡҡа арттырылды. Ун бер айҙа уларҙың һәр береһе өс меңлек рубежды үтеп китте. Ошо уҡ хужалыҡтан автотранспортсылар А. П. Ращупкин менән Ф. Ф. Ғәниев та яҡшы эшләне. Уларҙың хеҙмәт календарында күптән инде ун беренсе биш йыллыҡтың дүртенсе йылы бара.

Ләкин, ҡыҙғаныска ҡаршы, ҡайһы бер хеҙмәт коллективтарында йыллыҡ социалистик йөкләмәләрҙе үтәү өсөн ҡулай шарттар тыуҙырылмаған.

292-се ПМК, Самар автотранспорт предприятиеһы (айырым работниктарҙы иҫәпкә алмағанда) кеүек ошондай эре ойошмалар пландарын үтәй алмай. Автотранспорт предприятиеһында шоферҙар В. В. Труханов, В. Т. Гаврилов һәм комсомолец Виктор Бычков йөкләмәләрен уңышлы тултырҙы.

Район кинофикаторҙарының да эштәре яҡшынан түгел. Мәҫәлән, дәүләт кино селтәрендәге 23 киномеханик араһынан В. В. Ташлыков ҡына (Ивановка киноустановкаһынан) йыллыҡ социалистик йөкләмәһен үтәй алды, ул йыллыҡ пландағы 3360 урынына 4287 һум табыш бирҙе, йәки планын 129 процентҡа үтәне. Был тәңгәлдә кинофикаторҙарға арыу ғына эшләргә кәрәк әле. Иң элек совет кино сәнғәтенең иң яҡшы өлгөләрен пропагандалауҙы, тамашасыларҙы хеҙмәтләндереү сифатын яҡшыртыу талап ителә.

Хәҙерҙән, йыл аҙағынан уҡ, ун беренсе биш йыллыҡтың дүртенсе йылында удар хеҙмәт итеү өсөн уңай шарттар тыуҙырыу тураһында ла хәстәрлек күрергә кәрәк. Бының өсөн киләһе йылдың пландары һәм заданиелары бөтә хеҙмәт коллективтарына үҙ ваҡытында еткерелергә тейеш. Уларҙы уңышлы үтәү буйынса саралар күрергә кәрәк.

Һәр хеҙмәт коллективында йәнле ижади атмосфера тыуҙырырға, талапсанлыҡ һәм үҙ-ара ярҙам булдырырға кәрәк. Бында һәр коммунистың шәхси өлгөһө ифрат ҙур әһәмиәткә эйә.

Хеҙмәт ударнигы

Анатолий Филиппович Соловьев дүрт йыл инде Маҡан совхозының үҙәк ремонт мастерскойында дизель двигателдәре буйынса моторист булып эшләй.

Коммунистик хеҙмәт ударнигы коммунист А. Ф. Соловьев йылдан-йыл юғары производство күрһәткестәренә өлгәшә. Айлыҡ ъланды 150—150 процентҡа үтәй.

Коллективта Анатолий Филиппович абруй ҡаҙана. Ул үҙәк ремонт мастерскойы һәм гараж партия ойошмаһы секретары булып һанала.

ҺҮРӘТТӘ: А. Ф. Соловьев.

Р. ИМАНҒОЛОВ фотоһы.

Бөтә йөрәктән хуплайбыҙ

Ер йөҙөндәге һәр кешенең йәшәүгә хоҡуғы бар. Был хоҡуҡ хәҙерге ядро быуатында үҙенән-үҙе генә бирелмәй, ә ныҡышмалы көрәш менән яулана.

Мин, һуғыш ветераны, михнәттәргә, кеше ҡайғыһына ҡарап туйғанмын, һәм яңы һуғыш уты ҡабына ҡалһа, ер йөҙөндәге барлыҡ тереклектең, кешелек донъяһының юҡҡа сығасағын беләм.

Ҡара диңгеҙ флоты составында миңә ауыр, ҡан ҡойғос алыштар менән Ҡырымды фашист илбаҫарҙарынан азат итергә, фашизмдың беҙгә нимә килтергәнлеген үҙ күҙем менән күрергә тура килде. Алыҫ Көнсығышта, Тымыҡ океанда, япон милитаристарына ҡаршы һөжүмдәрҙә ҡатнаштым.

Йыл һайын, 9 май — Еңеү көнөндә, ветерандарҙың күкрәктәрендәге хәрби наградалары ҡояш нурында алтын нурҙар менән емелдәй. Был—Тыуған илдең намыҫы, бойондороҡһоҙлоғо һәм азатлығы өсөн барған алыштарҙа күрһәткән батырлыҡ, ҡыйыулыҡ, совет һалдатының ҡаһарманлығы символы. Мин «Адмирал Нахимов», «Германияны еңгән өсөн», «Японияны еңгән өсөн» миҙалдары менән наградландым. Башҡалар менән бергә мин дә шуны әйтергә теләйем — беҙгә һуғыш кәрәкмәй! Һалдат, хеҙмәткәр һәм коммунист булараҡ, КПСС Үҙәк Комитетының Генеральный секретары Ю. В. Андроповтың Белдереүен тулыһынса хуплайым. Нимә эшләйбеҙ, нәмә етештерәбеҙ— бөтәһе лә тыныслыҡ өсөн. Беҙ һаҡланыу сараһын күрергә тейешбеҙ, сөнки империалистар беҙҙе быға мәжбүр итә. Яҡшыраҡ эшләһәк, күберәк етештерһәк, Армия менән Флотты ла яҡшыраҡ тәьмин итәсәкбеҙ.

Күптән түгел космоста осоуын тамамлаған Советтар Союзы Геройы, СССР-ҙың летчик-космонавы В. А. Ляхов әйтеүенсә, беҙҙең ер космостан бик бәләкәй күренә, унда һыу күберәк һәм уны һаҡларға кәрәк.

В. СОКОЛОВ,
Аҡъяр совхозының Үҙәк бүлексәһе управляющийы.

ХАЛЫҠТАН ҺӨТ ҺӘМ ЙӨН ҺАТЫП АЛЫУ БУЙЫНСА УН БЕР АЙЛЫҠ ЗАДАНИЕНЫҢ ҮТӘЛЕШЕ

Ауыл Советтары	Һөт		Йөн	
	цент.	%-ҙа.	цент.	%-ҙа.
Яңы Ергән	554	67	16	228
Маҡан	1107	52	16	114
Федоровка	896	48	—	—
Атингән	474	46	10	111
Таналыҡ	1094	41	6	100
Ивановка	446	34	11	183
Әбеш	657	34	10	67
Татыр-Үҙәк	1019	32	8	89
Целинный	658	30	17	121
Аҡъюл	378	30	8	67
Аҡъяр	714	23	13	144
Уфимск	408	14	29	193
Район буйынса:	**8405**	**35**	**144**	**120**

Халыҡтан артыҡ ауыл хужалығы продукттары һатып алыу илдең Аҙыҡ-түлек программаһын үтәүҙә мөһим резерв булып тора. Район ауылдарында йәшәүселәрҙең шәхси хужалыҡтарында 6 меңдән ашыу һыйыр малы иҫәпләнә. Ләкин был резерв тулыһынса файҙаланылмай.

Колхозсылар, эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең шәхси хужалығынан һөт һатып алыу буйынса ун бер айлыҡ план 35 процентҡа үтәлде. Район буйынса һөт һатып алыу былтырғы кимәлдә килә, ә Аҡъюл ауыл Советында ул үткән йыл кимәленә ҡарата 95 процент, Аҡъяр ауыл Советында 79, Уфимск ауыл Советында 51 процент тәшкил итә.

Халыҡтан йөн һатып алыу планын Әбеш, Татыр-Үҙәк һәм Аҡъюл ауыл Советтарынан тыш бөтә ауыл Советтары ла үтәне.

Халыҡтан ауыл хужалығы продукттары һатып алыу эшенә ныҡлы иғтибар бирергә, урындарға барып, йөн йыйырға, һәр ауылда максималь күләмдә һөт һатып алыуҙы тәьмин итергә кәрәк.

РСФСР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМЫ УКАЗЫ

РСФСР Верховный Советын саҡырыу тураһында

РСФСР Верховный Советы Президиумы ҡарар итә:

Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһының унынсы саҡырылыш Верховный Советының һигеҙенсе сессияһын 1984 йылдың 6 ғинуарында Мәскәү ҡалаһында саҡырырға.

РСФСР Верховный Советы Президиумы Председателе М. ЯСНОВ

РСФСР Верховный Советы Президиумы Секретары Х. НЕШКОВ

Мәскәү. 1983 йыл, 7 декабрь.

Коммунистар тураһында һөйләйбеҙ

ЫШАНЫСТЫ АҠЛАЙҘАР

Беҙҙең һәр кемебеҙ, ҡайҙа ғына эшләмәһен, тапшырылған эш участкаһы өсөн һәр саҡ яуаплылыҡ тоя һәм тоясаҡ. Етмәһә, ул коммунист булһа, ҡалғандар унан өлгө алһа, уға тиңләшһә, оҡшарға тырышһа.

Һиңә ышаныс менән ҡарағандарын тойһаң, Ленин партияһы ағзаһы тигән исемгә тап төшөрмәҫкә тырышаһың, шуның менән бергә эшләгән иптәштәрең араһында абруй һәм хөрмәт яулаясаҡһың.

Беҙҙә ундай кешеләр әҙ түгел. Мәҫәлән, Бүребай руда идаралығының энергоцехын ғына алайыҡ. Унда бына тигән кешеләр хеҙмәт итә. Улар — контроль-үлсәү приборҙары буйынса мастер Н. И. Пручай, контроль-үлсәү приборҙары буйынса электрослесарь А. И. Коженко һәм электр сымы урауһы А. Н. Гречкин.

Производство мәсьәләләре буйынса уларға көн һайын тиерлек бер-береһе менән аралашырға тура килә. Бөтәһе лә ҙур стажлы булыуға ҡарамаҫтан, уларҙың бер-береһенә ярҙам итмәгән сағы юҡтыр.

Александр Николаевич Гречкин, мәҫәлән, бында 12 йыл эшләй, СССР Ҡораллы Көстәре сафында хеҙмәт иткәндән һуң килә коллективҡа. Ә быға тиклем ул хеҙмәт биографияһын электр сымы урауһы ярҙамсыһы булып башлай. Тәүҙә, һөнәре булмағанлыҡтан, электролинейщик, ә һуңынан электрослесарлыҡҡа өйрәнергә тәҡдим итәләр. Ләкин электр сымы урауһы булыу уның күңеленә нығыраҡ оҡшай. Бына ошо һөнәрендә ун йылдан ашыу эшләй, айлыҡ пландарын һәм заданиеларын кәмендә 160—190 процентҡа, ун беренсе биш йыллыҡтың ун бер айлыҡ планын 187 процентҡа еткереп үтәне.

Ул Ленин партияһы сафына инеүҙе тормошондағы иң мөһим ваҡиға тип иҫәпләй. Коммунист булараҡ, А. Н. Гречкин производство эшмәкәрлегендә генә түгел, партия эшендә лә алғы һыҙыкта бара, тип ышаныс менән әйтергә мөмкин. Һәр партия йыйылышында сығыш яһарға, производство дисциплинаһын нығытыу тураһында һөйләргә тура килә, сөнки коллективта тәртип боҙоуҙар һаман бөтерелмәгән әле. Ә быйыл цех партия ойошмаһының отчет-һайлау йыйылышында уны партия бюроһы ағзаһы итеп һайланылар.

12 йыл эшләү — әҙ срок түгел, әммә ул Александр Николаевич өсөн үҙенсәлекле ваҡиғаларға бай. Күп кенә Почет грамоталары ошо хаҡта һөйләй. Ул коммунистик хеҙмәт ударнигы, бер нисә тапҡыр социалистик ярышта еңеп сыҡты.

Ул һәм бергә эшләгән иптәштәре, XXXIII район партия конференцияһы делегаттары, биш йыллыҡтың өсөнсө йылы пландарын уңышлы үтәү, КПСС-тың тарихи XXVI съезы күрһәтмәләрен тормошҡа ашырыу өсөн социалистик ярышта алдынғылар сафында барыр, тип ышанғы килә.

Н. ЧЕМЕРЧЕЙ.

ҺҮРӘТТӘ: конференция делегаттары Н. И. Пручай, А. И. Коженко, А. Н. Гречкин.

В. УСМАНОВ фотоһы.

ХАЛЫҠТЫ ХЕҘМӘТЛӘНДЕРЕҮ— МАҠТАУЛЫ ЭШ

«...ауылдарҙа урынлашҡан комплекслы ҡабул итеү пункттарында һәм көнкүреш йорттарында бөтә төр хеҙмәт күрһәтеүгә заказдар ҡабул итеүҙе тәьмин итергә...» — КПСС Үҙәк Комитеты һәм СССР Министрҙар Советының «Халыҡҡа көнкүреш хеҙмәте күрһәтеүҙе артабан үҫтереү һәм яҡшыртыу тураһында»ғы ҡарарынан алынған был һүҙҙәр совет халҡының тормош шарттарын артабан үҫтереү программаһын планлы рәүештә тормошҡа ашырыуҙа сағылдыра.

Беҙгә заданиеларҙы һис һүҙһеҙ үтәүҙе тәьмин итеү, халыҡты сифатлы һәм культуралы хеҙмәтләндереү кәрәклеге тураһындағы һүҙҙәр бигерәк тә яҡын. Был һүҙҙәр беҙгә, көнкүреш хеҙмәте күрһәтеү работниктарына әйтелгән, һәм улар хеҙмәт быға яуап булырға тейеш, ә билдәләнгән бурыстарҙы тормошҡа ашырыу өсөн беҙҙә бөтә мөмкинлектәр бар.

Мин көнкүреш хеҙмәте күрһәтеү өлкәһенә 1966 йылда эшләй башланым, ә 1976 йылдан бирле Маҡан комплекслы ҡабул итеү пунктында ҡабул итеүсеһемен. Шул осорҙан алып КПП эшендә бик күп нәмәләр үҙгәрҙе. 1973 йылға тиклем ҡабул итеү пункты бинаһының майҙаны 18 квадрат метр ғына, ә совхоз халҡына тик дүрт төр буйынса хеҙмәт күрһәтелә ине.

Хәҙерге ваҡытта юғары етештереүсәнле эшләү өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. Совхоз дөйөм майҙаны 190 кв. метр булған уңайлы бина төҙөп бирҙе.

Комплекслы ҡабул итеү пунктында тегеү цехы эшләй, бер үк ваҡытта парикмахер, радиотелеаппаратуралар, ҡатмарлы көнкүреш техникалары ремонтлау, сәғәт төҙәтеү буйынса мастерҙар, фотограф эшләй ала.

КПП эшенең эффектлылығын һәм сифатын күтәреү күбеһенсә ҡабул итеүсегә, уның оҫталығына, итәғәтлегенә, заказ биреүселәргә ҡарата иғтибарлы булыуына бәйләнгән. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, көнкүреш хеҙмәте күрһәтеүҙең район производство идаралығы, махсуслаштырылған предприятиеларҙың ярҙамынан тыш комплекслы ҡабул итеү пункты үҙе теләгән һөҙөмтәләргә өлгәшә алмай. Сөнки трикотаж изделиелар, ҡатмарлы көнкүреш техникаһын ремонтлау кеүек ҡайһы бер заказдар Мәләүез трикотаж фабрикаһына һәм Сибайҙың ҡатмарлы көнкүреш техникаһын ремонтлау заводына ебәрелә. Улар халыҡтың заказын ваҡытында үтәмәй.

Маҡан комплекслы ҡабул итеү пункты ағымдағы йылдың ун айында совхоз халҡына 52764 һумлыҡ көнкүреш хеҙмәте күрһәтте. Һәр кешегә күрһәтелгән хеҙмәт 35 һум 49 тин тәшкил итте.

А. САПТАРОВА,
Маҡан комплекслы ҡабул итеү пунктының ҡабул итеүсеһе

БАҪЫЛМАҒАН ХАТТАР ЭҘЕНӘН

Етешһеҙлектәр бөтөрөләсәк

Беҙҙә бына тигән клуб, унда өҫтәл уйындары, музыка ҡоралдары бар. Көн һайын кино күрһәтергә була, шулай уҡ китапхана асыу мөмкинлеге лә бар. Ләкин беҙҙе башҡа нимә борсой. Клуб һәр ваҡыт бикле тора, хатта киномеханиктың, клуб мөдиренең кем икәнлеген дә белмәйбеҙ. Бер һүҙ менән әйткәндә, буш ваҡытыбыҙҙы файҙалы итеп үткәрергә урын тапмайбыҙ,—тип яҙа Фрунзе исемендәге колхоз комсомолецтары.

Хат фактарҙы тикшереү һәм сара күреү өсөн колхоз партбюроһына ебәрелде.

Фрунзе исемендәге колхоздың партбюро секретары З.С. Мөҡаярованың хәбәр итеүенә ҡарағанда, йәштәр тарафынан яҙылған хатта күрһәтелгән факттар өлөшләтә раҫланған. Хат партия-комсомол йыйылышында тикшерелгән, булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү буйынса аныҡ ҡарарҙар ҡабул ителгән.

ИГӘ БЕЛГӘН

ҠАР МЕНӘН ҡапланған баҫыуҙарҙа тынлыҡ урынлашыу менән, ауыл экономистарының эше һиҙелерлек өҫтәлә. Ныҡлы йомғаҡ яһап, улар кемдең иген баҫыуы йомартыраҡ, кемдең башағы йәки һабаһының тосораҡ булыуын билдәләй. Һандар теҙмәһе ярышта кемдең еңеп сығыуын күрһәтә. Ә еңеүселәргә, билдәле булыуынса, приздар бирелә. Берәүҙәрҙе Почет грамоталары менән билдәләйҙәр, икенселәре премиялар, өсөнсөләре санаторий һәм ял йорттарына путевка ала. Ләкин ғәҙәти булмаған наградалар ҙа осрай. Әйтәйек, яңы трактор йәки комбайн. Етмәһә, исемле.

Ленинградта, Киров заводында эшләнгән ошондай тракторҙа Ставрополдең танылған механизаторы Петр Алексеевич Баштовой тәүге йыл ғына эшләмәй. Ысын оҫтаға, Социалистик Хеҙмәт Геройына. хас булғанса, намыҫлы хеҙмәт итә. Биш йыллыҡ аҙағына тиклем тағы ике йыл бар, әммә ул үҙенең шәхси заданиеһын үтәне лә инде. «Путь к коммунизму» колхозының иген етештереү һәм һатыу буйынса пландарҙы уңышлы үтәүендә уның да тос хеҙмәт өлөшө бар. Етмәһә, улы ла атаһының юлын һайлаған. Петр Алексеевич кеүек үк, Михаил да ҡеүәтле «Кировец» тракторын йөртә, һәм уның хеҙмәтендә лә атаһының йоғонтоһо һиҙелә.

Һуңғы йылдарҙа ауылда исемле тракторҙар һәм комбайндар күбәйҙе. Был машина эшләүселәр коллективтары тарафынан механизаторҙарҙың һоҡланғыс хеҙмәтенә һәм юғары оҫталығына лайыҡлы баһа ул. Шуның менән бергә ул завод конвейерҙарынан сығыусы машиналарҙың потенциаль мөмкинлектәрен асыҡларға, уларҙың ышаныслылығын һәм сифатын билдәләргә тырышыу тигәнде лә аңлата.

Механизаторҙарға исемле тракторҙар һәм комбайндар ғына бирелеп ҡалмай. Улар ҡарамағына һөрәнтә ер бирелә һәм беркетелә, ул игенселәрҙең ерҙең ысын хужаһы булырға, уның уңдырышлылығын күтәрергә тейешлеген сағылдыра. Күп кенә коллективтар, бригада подрядын үҙләштереп, хужалыҡ иҫәбендәге принциптарҙа эшләй, баҫыу культураларын эшкәртеүҙең индустриаль технологияһын киң ҡуллана һәм мөмкин тиклем әҙ хеҙмәт сығымдары һәм средстволар менән юғары уңыш алыуға өлгәшә.

Минск өлкәһе «Любанская» экспериментал базаһының звено етәксеһе Олег Викентьевич Казачектың оҫталығы текә баҫҡыстан күтәрелгән шикелле, йылдан-йыл арта барҙы. Бөгөн ул — Белоруссияның картуф үҫтереүселәре араһында танылған эшсе, Социалистик Хеҙмәт Геройы. Был исем уға тырыш хеҙмәте, баҫыуға һәм һөнәренә тоғролоғо, оҫталығы өсөн бирелгән. Ул «икенсе икмәк» үҫтерә һәм элек йомартлығы менән билдәле булмаған ерҙән мул уңыш йыйып ала. Уның эше менән һоҡланырға мөмкин: һәр гектарҙан 480, ә айырым участкаларҙан хатта 500-әр центнер уңыш йыйыла. Был ябай картуф түгел, ә эргә-тирәләге хужалыҡтарҙа картуфтың уңышын һәм тулайым йыйымын күтәрергә ярҙам итеүсе орлоҡ элитаһы.

Латвия ССР-ының Огре районында булғандарҙың (ә бында ҡунаҡтар күп килә) «Лачплесис» колхозы һәм Игнат Спила етәкселек иткән звеноның эш тәжрибәһе хаҡында ишеткәне йәки уның менән танышҡаны барҙыр. Звено етәксеһе быйыл СССР-ҙың Дәүләт премияһы лауреаты исеменә лайыҡ булды. Был коллектив нимәһе менән дан тота һуң? Эш һөйөүсәнлеге, оҫталығы, билдәләнгән маҡсатына өлгәшеүҙә ныҡышмалылығы менән. Ул ҡы-

Хеҙмәт кешене матурлай

АЛТЫН ҠУЛЛЫ, ТИҘӘР УНЫ

Ысын хеҙмәт кешеһе бер ваҡытта ла көндәлек тормош мәшәҡәттәренән биҙмәй. Ә киреһенсә, ундай кешеләр халыҡ, ил мәнфәғәте хаҡына бирелеп эшләй, хеҙмәттән ләззәт һәм йәм таба, мөмкин булғанынса барыһын да теүәлләргә тырыша.

Бындай һыҙаттар Хәйбулла совхозының Исәнгилде ауылында йәшәүсе механизатор Булат Исәнгилдинға тулыһынса хас.

Булат Исәнгилдин совхоз, тотош район буйынса уҙ эшенең оҫтаһы булыуы менән киң билдәле. Уйлап ҡараһаң, ябай ауыл эшсәненең ыңғай сифаттары күҙгә артыҡ ташланып та бармай һымаҡ. Шуға ҡарамаҫтан, ауылдаштары менән һөйләшкәндән һәм үҙе менән әңгәмәләшкәндән һуң уның ысынлап та эш яратыусан, хеҙмәт дисциплинаһын ихтирам итә белә торған кеше, ысын һөнәр эйәһе икәнлегенә тамам ышанаһың.

Атаһы фашистарға ҡаршы һуғышҡа киткәндә, Б. Н. Исәнгилдинға алты йәш тә тулмай ҡала. Тормош ауырлыҡтарын кесе йәштән үк үҙ елкәһендә татый. Элекке «Хоҙайбирҙин» колхозында төрлө эштәр башҡарыу, Совет Армияһында хеҙмәт итеү, аҙаҡ килеп механизатор булып эшләү — Булат Исәнгилдиндың ябай тормош биографияһы бына шундай.

Һәр ауыл хужалығы йылы ауыл эшсәне өсөн көсөргәнешле хеҙмәт менән уҙа. Иртә яҙҙан яһалма һуғарыу агрегаты эшкә башлай. Шулай итеп, йәй аҙағына тиклем 156 гектар майҙан туҡтауһыҙ һуғарыла. Бына ун йыл инде һуғарыу операторы Б. Н. Исәнгилдин совхоз малдары өсөн мал аҙығы әҙерләүгә үҙенең тос өлөшөн индерә.

Быйыл совхоздың Хоҙайбирҙин бүлексәһе уңыш йыйыуҙы ҡыҫҡа ваҡытта ойошҡанлыҡ менән тамамланы. Икмәк — ил байлығы икәнлеген яҡшы аңлаған комбайнер Булат Исәнгилдин дә йылдың-йылы ураҡ осоронда фиҙакәр хеҙмәт өлгөләре күрһәтә. Ул, «Колос» комбайнында эшләп, 7000 центнер иген һуғып алды һәм бүлексә комбайнерҙары араһында беренсе урынға сыҡты. Ураҡ батыры совхоздың Үҙәк бүлексәһенә, һуңынан «Красное знамя» колхозына иген йыйыуҙа ярҙам күрһәтте.

Яһалма һуғарыуҙың һөҙөмтәһе күҙ алдында — һәр гектарҙан 34-әр центнер яҡшы сифатлы бесән алыу үҙе үк тырыш хеҙмәт хаҡында һөйләй.

Уңған механизаторҙың хеҙмәт еңеүҙәре аҡсалата премия, КПСС райкомы һәм район Советы башҡарма комитетының Дипломы, ҡиммәтле бүләктәр менән баһаланды.

Хеҙмәттә һыналған механизатор Б.Н. Исәнгилдинды юҡҡа ғына алтын ҡуллы тип атамайҙар. Ул бынан бер нисә йыл элек үҙйөрешлө комбайнға кабина ҡулайлаштыра. Уның рационализаторлыҡ тәҡдиме район, республика күләмендә киң яҡлау тапты. Кәрәк сағында Булат Исәнгилдин һәйбәт балта оҫтаһы, мебелдәр яһау ҙа уның яратҡан һөнәре, ул шулай уҡ һәүәҫкәр баҡсасы ла, бына тигән тегенсе лә.

Ҙур ҡапҡалы, ыҡсым верандалы, шифер түбәле, киң ишек алдылы йорт ауылға йәм өҫтәй. Ошо йортта Булат Исәнгилдиндың ғаиләһе йәшәй. Яҙ көндәре етһә, уның йорт-ҡура тирәләй ултыртылған ағастары шаулап япраҡ яра, емеш ҡыуаҡтары йәшеллеккә төрөнә. Сәскә атҡан алма ағастарының хуш еҫтәре тирә-яҡҡа бөркөлөп тарала.

Хәҙер тышта ҡыш хөкөм һөрә. Ғәҙәттәгесә, эшһөйәр механизатор Б. Н. Исәнгилдин фермаға ашыға. Уны бында ла күп эштәр көтә.

З. ИТБАЕВ,
ауыл хәбәрсеһе.

ҺҮРӘТТӘ: механизатор Б. Н. Исәнгилдин.

16 декабрҙә Литвала Совет власы урынлаштырыуға (1918) 65 йыл тула

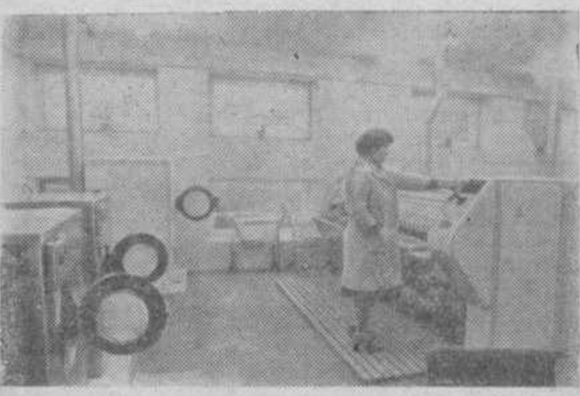

Литва ССР-ы. Паневежис районының Эришкис колхозында колхозсыларҙың социаль-көнкүреш ихтыяждарына ҙур иғтибар бирелә. Торлаҡ йорттарҙа бөтә уңайлыҡтар тыуҙырылған: электр, газ, канализация. Күп кенә колхозсыларҙың үҙҙәренең автомобилдәре бар. Уларҙы хеҙмәтләндереү өсөн хужалыҡтың механика мастерскойы яңы ида автосервиз бинаһы төҙөлә. Ауылда 350 урынлы тамашасылар залы булған культура йорто бар. Колхозсылар һәм уларҙың балалары культура йортондағы төрлө түңәрәктәрҙә ҡәнәғәтләнеү менән шөғөлләнә.

ҺҮРӘТТӘ: колхоздың кер йыуыу пункты. Пультта — оператор Стасе Плункснене.

М. БАРАНАУСКАС фотоһы.
(ТАСС фотохроникаһы).

ҺӨЙӨНӨСТӘР ҺӘМ КӨЙӨНӨСТӘР

Редакцияға уҡыусыларыбыҙҙан хаттар килеүсе дауам итә. Йәш хәбәрселәр беҙҙе айырыуса һөйөндөрә. Уларҙың хаттарынан беҙ район уҡыусыларының нисек йәшәүен һәм уҡыуын, уларҙың эштәрен беләбеҙ. Йәнтеш урта мәктәбенең йәш хәбәрсеһе Ләлә Нарбутинаның хатынан белеүебеҙсә, уҡыусылар ауылда үткәрелгән бөтә сараларҙа актив ҡатнаша. Мәҫәлән, Бөйөк Октябрь байрамы көндәрендә улар, ҙур концерт менән сығыш яһап, ауылдаштарына күңелле ял бүләк иткән.

Яңы Ергән ауылынан апалы-һеңлеле Зилә һәм Әлфиә Мәхмүтовалар үҙҙәренең әсәһе Ҡамила Мәғәзүм ҡыҙы тураһында ғорурланып былай тип яҙалар: «Беҙҙең әсәйебеҙ колхозда 25 йыл һауынсы булып эшләне, ә хәҙер хаҡлы ялда. Яҡшы эшләгәне өсөн уның Почет грамоталары ла бик күп. Беҙ ҙә әсәйебеҙ кеүек эш һөйөүсән, мәрхәмәтле, изге күңелле булырға теләйбеҙ».

Ә бына бөтөнләй икенсе йөкмәткеләге хаттар. Уларҙа йәш хәбәрселәр редакциянан ярҙам һорай. «Маҡан ауыл культура йортонда балалар өсөн кино күрһәтелмәй, ә киске сеанстарға беҙҙе индермәйҙәр. Ә мәктәптә һәр көндө секциялар булмағас һәм берәй төрлө саралар уҙғарылмағас, буш ваҡытта беҙ нимә менән шөғөлләнергә тейеш һуң? Беҙ киномеханик Урал Ҡәниповка ҡарата берәй сара күреүҙе һорайбыҙ»,—тип яҙалар урта мәктәптең 8-се класс уҡыусылары.

ХАТТАРҒА КҮҘӘТЕҮ

Икенсе хатта Переволочан ауылынан Татыр-Үҙәк урта мәктәбендә уҡыусылар Тайкало, Нәбиев һәм Кусакиналар өйҙән мәктәпкә йөрөүҙең ҡыйын булыуы тураһында яҙалар. Уларҙың ата-әсәләре, уҡыусыларҙы мәктәпкә һәм кире ауылға ташыу өсөн транспорт биреүҙе һорап, өсөнсө йыл инде Ҡалинин исемендәге колхоз идараһына мөрәжәғәт итәләр.

Ҡайһы саҡта балаларҙың өлкән кешеләргә ҡарата рәхимһеҙ булып үҫеүе өҫтә әйтелгән шундай етешһеҙлектәрҙән килеп тыумаймы икән?

«Беҙҙең йорттарға йылытыу системаһы торбаларын үткәреү өсөн траншеялар ҡаҙыуға ике йыл үтеп китте. Әммә беҙҙең ҡыуанысыбыҙ оҙаҡҡа булмаған, эш ошонан ары китмәне. Балаларыбыҙ өсөн борсолоу артты. Уларҙың ҡайһы берҙәре ошо траншеяларға йығылып төшә, әлегә травма алыу осрағы юҡ. Әгәр бәхетһеҙлек килеп тыуһа, кем ғәйепле буласаҡ?»—тип һорай Бүребай поселогының Горький урамында йәшәүсе Хуртина. Ошо хаттан күренеүенсә, Бүребай руда идаралығы директоры Рыспеев «Вәғәҙә иткәнде өс йыл көтәләр» тип йөрөй торғандыр.

Юлбарыҫ ауылынан Хәлит Байғужин үҙенең хатында ҙур етешһеҙлектәр менән тапшырылған яңы квартирала үҙе тарафынан башҡарған эштәр өсөн аҡса түләнергә тейешлеме, түгелме икәнлеген һорай. Ҡвартираға яҡтылыҡ үткәрелмәгән, территория кәртәләнмәгән була, үҙҙәре үк аҡлағандар, буяғандар һәм башҡалар.

Аҡъяр совхозы прорабы был мәсьәлә буйынса нимә тип яуап бирер?

А. АТАНОВА.

ИКМӘК АШАР

ҙыл балсыҡлы уңдырышһыҙ ерҙе йомартлы итергә тигән маҡсат менән эшләй. Механизаторҙар звеноһы үҙҙәренең маҡсатына өлгәшә лә. Звено һәр гектарҙан 370-әр центнерҙан ашыу картуф ала, уны һатыуҙан колхоз кассаһына йыл һайын 100-әр мең һум аҡса өҫтәлә.

Өлгәшелгәндәр менән сикләнеп ҡалмаҫҡа мөмкинлек биреүсе яңы юлдарҙы эҙләү күп кенә механизаторҙар өсөн ғәҙәти хәлгә әүерелгән. Һуңғы йылдарҙа улар ауыл хужалығы производствоһын интенсивлаштырыуҙың ышаныслы средствоһына әйләнгән индустриаль технологияны уңышлы үҙләштерә. Ә инде уны практикала, шәхси тәжрибәһендә ҡулланып, уның өҫтөнлөгөнә ышаныусылар аралыҡлы культуралар игеүҙең прогрессив методтарын киңерәк ҡулланырға, ҡул хеҙмәте сығымдарын кәметергә, юғары экономик күрһәткестәргә өлгәшергә тырыша. Киев өлкәһенең Миронов районы эшсәндәре быйыл 8000 гектар майҙанда шәкәр сөгөлдөрөн нәҡ бына ошондай технология менән үҫтерҙе һәм һәр гектарҙан 410-ар центнер татлы тамыр алды. «Красная Осетия» колхозының хужалыҡ иҫәбендәге бригадаһы ла индустриаль технологияны ситләп үтмәне, уның менән СССР-ҙың Дәүләт премияһы лауреаты Петр Гасиев етәкселек итә. Уның коллективы быйыл һәр гектарҙан 90-шар центнер кукуруз сәкәне йыйып алды.

Игенсе һөнәре, уға ҡарата һөйөү, оҫталыҡ нәҫелдән-нәҫелгә: атанан улына, ағаһынан ҡустыһына, өлкәндәрҙән йәштәргә күсә бара. Уҙған ураҡ мәлендә Йылайыр совхозы баҫыуҙарында 6 комбайндан торған урып йыйыу-транспорт звеноһы рекордлы етештереүсәнлеккә өлгәште, уның менән Башҡортостандың танылған механизаторы Социалистик Хеҙмәт Геройы Риза Яхин етәкселек итә. Звено 100 мең центнерҙан ашыу иген һуҡты. Комбайнерҙар ярышында Яхиндың улы Рәшит еңеү яуланы, ул 19000 центнер иген һуҡты. Был ата кеше өсөн оло ҡыуаныс.

Социалистик Хеҙмәт Геройы Антон Николаевич Жеков Одесса өлкәһендә һуғарыла торған плантацияларҙың һәр гектарынан 100-әр центнер кукуруз игене йыйып алған 9 механизациялаңған звено иҫәбендә үҙенең уҡыусыһы, Татарбунар районының «Правда» колхозынан Николай Ғазинкиндың да звеноһы булыуы менән ғорурлана. Был звено ике йыл рәттән ошондай уңышҡа өлгәшә.

Механизаторҙың оҫталығы үҙенән-үҙе генә килмәй. Ул — хужалыҡтар етәкселәренең ауылдың йәш кадрҙары хаҡындағы оҙайлы һәм күп яҡлы хәстәрлеге, бай тәжрибә туплаған, ергә тоғро хеҙмәт итергә, Аҙыҡ-түлек программаһын үтәргә, илде икмәк менән туйындырырға тигән изге бурысты үҙенә алған кешеләрҙең иң яҡшы сифаттарын үҙенә ҡабул итеү һөҙөмтәһе.

Баҫыу һабансыларҙың оҫталығын һәр саҡ баһаланы һәм уға үҙенең йомартлығы менән яуап бирҙе. Бөгөнгө һабансы — машиналар комплексы ярҙамы менән йөҙәрләгән кешене ауыр ҡул хеҙмәтенән азат итеп, мул уңыш үҫтерә белеүсе квалификациялы мастер. Бындай оҫталар илебеҙҙә байтаҡ, улар һәр районда бар. Әммә улар тағы ла күберәк булырға тейеш. Илебеҙҙең иң яҡшы механизаторҙары туплаған бай тәжрибәне оҫта таратҡанда, ул шуға булышлыҡ итә алыр ине. Йәштәргә уны тиҙерәк үҙләштерергә ярҙам итеү мөһим.

Ҡышҡы осор — анализлау, йомғаҡ яһау, иң яҡшыларҙы һәм артта ҡалыусыларҙы билдәләү ваҡыты ғына түгел. Ул — тәжрибә туплау, оҫталыҡҡа өлгәшеү, квалификацияны күтәреү осоро ла. Ә инде кем дә кем һуңламай, алдынғыларҙан өйрәнергә ялҡауланмай, шул һис шикһеҙ отасаҡ. Сөнки тормош үҙе үк шуны раҫлай: кем оҫтараҡ, шуның баҫыуы ла байыраҡ.

И. ТОЦКИЙ,
(«Правда»ның пресс-бюроһы).

АУЫЛДА САУҘА ЭШЕ

КПСС Үҙәк Комитеты һәм СССР Министрҙар Советының «Ун беренсе биш йыллыҡта сауҙаны артабан үҫтереү һәм халыҡты хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртыу буйынса саралар тураһында»ғы ҡарарын тормошҡа ашыра барып, район потребителдәр йәмғиәте коллективы эштә билдәле бер уңыштарға өлгәшә.

Һуңғы йылдарҙа кооперативтың материаль-техник базаһы бер ни тиклемгә яҡшырҙы. Колхоз-совхоздарҙың көсө менән төҙөлгән яңы магазиндар барлыҡҡа килде.

Салауат исемендәге колхоздың Ғәлиәхмәт ауылында «Промышленность тауарҙары» һәм «Аҙыҡ-түлек» магазиндары, Таналыҡ совхозының Новоукраинка ауылында «Көндәлек кәрәк-яраҡ тауарҙар» магазины, Ленин исемендәге колхоздың Ивановка ауылында «Аҙыҡ - түлек» магазины, Матрай совхозының Әлибай ауылында «Көндәлек кәрәк-яраҡ тауарҙар» һәм Аҡъяр совхозының Юлбарыҫ ауылында магазиндар колхоз-совхоздарҙың көсө менән төҙөлдө. Потребителдәр кооперацияһы средствоһына Аҡъяр ауылында 2 ҡатлы универмаг һалынды.

Ун беренсе биш йыллыҡтың уҙған ике йылында район халҡына 34 миллион 922,5 мең һумлыҡ, йәғни планданы тыш 312,5 мең һумлыҡ тауар һатылды. Матрай, Әбеш, Ғәлиәхмәт, Ивановка, Яңы Бүрген пәм Целинный сауҙа предприятиелары коллективтары ваҡлап һатыу тауар әйләнеше пландарын үтәмәне тултырҙы.

Ағымдағы йылдың 10 айында 14 миллион 982 мең һумлыҡ тауар һатылды. Былтырғы шул уҡ осор менән сағыштырғанда тауар әйләнеше 3,8 процентҡа артты.

Тауар әйләнеше структураһы бер ни тиклемгә яҡшырҙы, район халҡы культура билдәләнешендәге һәм хужалыҡ кәрәк-яраҡ тауарҙарын, ҡиммәтле һәм ҡатмарлы техник тауарҙарҙы күберәк һатып ала башланы.

Китаптар буйынса тауар әйләнеше планы йылдан-йыл арта. Биш йыллыҡтың уҙған осоронда 225,3 мең һумлыҡ, йәғни райондың һәр кешеһенә 9 һум 15 тинлек китап һатылды.

Шуның менән бергә ауыл халҡын сауҙа яғынан хеҙмәтләндереүҙә етди кәмселектәр ҙә бар. Былтыр Сибай район-ара базаһынан үҫемлек майы, шәкәр, кондитер изделиелар, сәй, балыҡ, ойоҡ-ойоҡбаш изделиелар, кизе-мамыҡ һәм йөн туҡымалар, күн аяҡ кейеме, ҡул сәғәттәре, телевизорҙар, велосипедтар, мебель һәм башҡа әйберҙәр алып еткерелмәне. Ағымдағы йылда ла шундай уҡ хәл күҙәтелә.

Сауҙаны һәм тауарҙар ташыуҙы ойоштороуҙа етди кәмселектәргә, тәүге кәрәк-яраҡ тауарҙар һатыуҙа өҙөклөктәргә юл ҡуйыу һәм ассортименттың ярлы булыуы һөҙөмтәһендә коопунивермаг (А. А. Ғәйнуллин)—145,8 мең, Татыр-Үҙәк (Ә. Ф. Бикбов) —59,5 мең, Ивановка—50,9 мең, Подольск (А. М. Ғәбитов) 27,5 мең һумлыҡ тауар һатып еткермәне.

Ғәлиәхмәт сауҙа предприятиеһы буйынса (У. У. Ураҡов) тауар әйләнеше былтырғы менән сағыштырғанда 3,3 процентҡа кәмегән. Магазиндарҙың яртыһынан күберәге халыҡҡа тауарҙар һатыу планын үтәмәй.

Ошо йылдың октябре аҙағында үткәрелгән тикшереүҙән Татыр-Үҙәк ауылының «Хужалыҡ тауарҙары» магазинында район-ара базала булған 64 тауарҙың юҡлығы асыҡланды. Сауҙа предприятиеһының башҡа магазиндарында ла ошондай уҡ хәл күҙәтелде.

Подольск ауылының икенсе аҙыҡ-түлек магазинында 27 төр аҙыҡ-түлек, шул иҫәптән шәкәр-рафинад, карамелдәр, сәй, йәшелсә консервалары, һуттар, майҙар, үҫемлек майы, пачкалы тоҙҙар, һерка һәм башҡа тауарҙар һатыуҙа булмай сыҡты. Подольск сауҙа предприятиеһының башҡа магазиндарында ла күпселек тауарҙар юҡ.

Район колхоздары һәм совхоздары магазиндарҙың сауҙа майҙанын киңәйтеү, йәмәғәт туҡланыуы предприятиеларында ашау урынын арттырыу һәм 1984—1985 йылдарҙа һүтеп алынырға тейешле магазиндар урынына яңыларын төҙөү буйынса КПСС райкомы һәм халыҡ депутаттарының район Советы башҡарма комитеты заданиеларын ҡәнәғәтләнерлек үтәмәй. КПСС Өлкә Комитеты һәм БАССР Министрҙар Советының «КПСС-тың XXVI съезы ҡарарҙары нигеҙендә ун беренсе биш йыллыҡта сауҙаны артабан үҫтереү һәм халыҡты хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртыу буйынса өҫтәмә саралар тураһында»ғы ҡарарына ярашлы рәүештә, район ауылдарында типовой магазиндар төҙөү мәсьәләһе күптән өлгөрҙө. Хәҙерге ваҡытта 27 магазин емерелеү хәлендә. Әбеш, Ғәлиәхмәт, Ивановка, Атинген, Маҡан, Целинный, Татыр-Үҙәк, Матрай сауҙа предприятиеларының күпселек магазиндары яраҡһыҙ хәлгә килгән.

А. АҠҠУЖИН,
райондың өлкән инструкторы.

СОЦИАЛИЗМ ИЛДӘРЕНДӘ

БХР. Ҡош-ҡорт итен етештереүҙе арттырыу — республиканың ауыл хужалығы работниктары алдына партия һәм хөкүмәт тарафынан ҡуйылған төп бурыстарҙың береһе.

ҺҮРӘТТӘ: Марина Минчеваның бригадаһы, ул Великотырново округының Павликени ҡалаһындағы ҡошсолоҡ комплексында иң яҡшыларҙың береһе.

БТА—ТАСС фотоһы.

РЕКОРДЛЫ УҢЫШ

ПРАГА. Республика баҫыуҙарында быйыл 11 миллион тоннанан ашыу иген йыйып алынды. Был Чехословакия ауыл хужалығы тарихында—рекордлы һан. Емеш-еләк баҡсалары һәм виноград плантациялары ла мул уңыш менән ҡыуандырҙы, малсылыҡ динамикалы үҫте.

Илдең алдынғы хужалыҡтары ураҡ осоронда юғары темп менән эшләне. Алғы сафта барған хужалыҡтар араһында —Чехословакия-Совет дуҫлығы исемендәге «Тухораз» кооперативы. Уның һөрөнтө ерҙәре Колйн промышленность районында урынлашҡан. Бында игендең уртаса төшөмө гектарынан 60 центнерҙан ашыу тәшкил итте.

Беҙҙең хужалыҡта юғары һәм тотороҡло уңыш алыуҙың нигеҙен Советтар Союзында сығарылған бойҙай сорттары тәшкил итә, тип һөйләй ТАСС хәбәрсеһенә «Тухораз» ауыл хужалығы кооперативы председателе Мирослав Клусачек. Һөрөнтө ерҙәрҙең 60 проценттан ашыуына «мироновская», «ильичевка», «юбилейная» сортлы бойҙай сәселде. Совет селекционерҙарының ныҡышмалы эҙләнеүе һәйбәт һөҙөмтәләр бирә. Үҙегеҙ уйлап ҡарағыҙ: бынан ун биш йыл элек кенә лә был баҫыуҙарҙа гектарынан уртаса 25 центнер ғына бойҙай йыйып алалар ине.

Игенселәр үҙҙәренең уңыштарын ышаныслы совет техникаһы менән дә бәйләй. Хужалыҡ баҫыуҙарында «Нива» һәм «Колос» иген комбайндары, «Кировец» тракторҙары эшләй.

(ТАСС).

Дуҫтар тәжрибәһенән

Венгрия. Хайдухадхазела «Бочкаи» ауыл хужалығы производство кооперативы работниктары тарафынан йәшелсәләр, сәскәләр үҫтереүҙең рациональ ысулы ҡулланыла, ул майҙанды, энергияны һәм хеҙмәтте экономияларға мөмкинлек бирә.

Теплицала пленка аҫтына 30 сантиметр диаметрлы, метр ярымлы пластик тоҡтар ҡуйылған, уға үҫемлектәрҙең үҫеш стимуляторҙары менән ашланған тупраҡ һалынған. Томат һәм ҡыяр, борос һәм һуған, салат, сельдерей, петрушка, шулай уҡ сәскәләр (ләләнән башлап роза сәскәләренә тиклем) «цилиндр»ҙар әйләнәһенә төрлө бейеклектә яһалған тишектәргә сәселә.

200 төр үҫенте менән өс йылдан ашыу үткәрелгән эксперимент күрһәтеүенсә, бер тоҡта, мәҫәлән, 20—25 килограмм борос йәки 30—40 килограмм помидор үҫтерергә мөмкин. Быныц өсөн 13 литр ғына һыу тотонола.

Венгр кооператорҙары тарафынан һыналған ысулды ауыл һәм ҡала халҡы үҙенең шәхси хужалығында файҙалана ала.

ҺҮРӘТТӘ: салат ултыртыу.

МТИ—ТАСС фотоһы.

Мәктәп тормошо

Хеҙмәт—йәшәү сығанағы

«Ялҡауҙарға беҙҙә урын юҡ. Оҫталар һәр ерҙә кәрәк»,—Целинный урта мәктәбенең герой пионер Лара Михеенко исемендәге пионер отрядында пионер сборы шундай девиз аҫтында үтте.

Сборға тиклем ҙур эш башҡарылды: балалар үҙҙәренең ата-әсәләре, уларҙың эше тураһында хикәйәләр яҙҙы, төрлө эш башҡарған атайҙары, әсәйҙәре, оләсәйҙәре һәм олатайҙарының һүрәттәрен төшөрҙө, төрлө һөнәрҙәр менән танышты.

Көткән көн килеп етте. Сбор ритуалдарҙан башланды: һәр звено отряд советы председателе әҙерлек тураһында рапорт бирҙе. Сборҙы отряд советы председателе Алһыу Ишкилдина асты. Ул сборҙы үткәреү планы менән таныштырҙы.

Һүҙ класс етәксеһе Р. Ғ. Сиражетдиноваға бирелә. Гәмилә Ғәлиевна уҡыусылар башҡарған эштәргә йомғаҡ яһаны, хеҙмәттең тормоштағы әһәмиәте тураһында һөйләне. «Тик хеҙмәт кенә бөтә нәмәнең нигеҙе» тигән стенд сығарылған. Унда ата-әсәләр тураһындағы хикәйәләр урынлаштырылған, ә «Беҙ һүрәт төшөрәбеҙ» тигән стендта ата-әсәләрен эш ваҡытында төшөргән һүрәттәр ҡуйылған. Һүрәттәргә ҡарап, уҡыусыларҙың ата-әсәләрен ниҫек ихтирам итеүҙәрен, уларҙың хеҙмәтен һәм һөнәрен яҡшы белеүҙәрен белеп була.

Сборға ҡунаҡтар саҡырылған. Совхоздың алдынғы машина менән һауыу операторы Д. Ғ. Төхвәтуллина, механизатор В. К. Дмитриев балаларға ауыл хужалығында башҡарған эштәре, хеҙмәтте яратырға, хеҙмәт кешеһен хөрмәт итергә кәрәклеге тураһында һөйләне.

Балалар ҡунаҡтарҙы иғтибар менән тыңланы, уларға төрлө һорауҙар бирҙе. Улар ҡунаҡтарға ҡыҙыҡлы һәм файҙалы нәмәләр тураһында һөйләгәндәре өсөн рәхмәт әйтте һәм үҙ ҡулдары менән эшләгән бүләктәрҙе тапшырҙы. Һуңынан отряд вожатыйы Лена Пономарева бер балалар ҡулдағы өлгөһөндә, был ҡулдаҡ ҡулға килеп әләккәнсе күпме һөнәр кешеләренең эш башҡарыуы тураһында һөйләне.

Балалар монтаж менән сығыш яһаны, унда улар төрлө һөнәрҙәрҙең үҙенсәлектәрен асып бирҙе.

Сбор аҙағында балалар һәр ваҡыт өлкәндәргә ярҙам итергә, кеше хеҙмәтен хөрмәтләргә һәм эште яратырға тигән ҡарар ҡабул итте.

Хеҙмәткә әҙерлек— бик мөһим һәм оҙайлы процесс, һәм был өлкәлә ваҡ мәсьәләләр булырға тейеш түгел. Ә хеҙмәт темаһына арналған пионер сборҙары уҡыусылар тормошонда, уларҙың маҡсаттарын билдәләүҙә, тыуған хужалыҡтарында эшләүгә әҙерлек тәрбиәләүҙә мөһим роль уйнай.

В. СУХОДОЛОВА,
Целинный урта мәктәбенең өлкән пионер вожатыйы.

Күңелле КВН

УФИМСК урта мәктәбендә 9 «а» һәм 10 «а» кластары командалары араһында үткәрелгән КВН ҡыҙыҡлы һәм күңелле үтте. Уны ойоштороусылар алдан уҡ музыкаль һәм әҙәби викторина һорауҙарын әҙерләп ҡуйҙы, газеталар сығарҙы.

КВН барышында унда ҡатнашыусылар отҡорлоҡ, зирәклек, әҙәбиәт һәм музыка белеме буйынса ярышты. Һәр командаға теләһә ниндәй музыкаль әҫәрҙе сәхнәләштереү, 2083 йыл модаһын күрһәтеү ҡушылды.

Хыяллана белеү балаларға бурыстарҙы уңышлы башҡарып сығырға ярҙам итте.

Ҡиҫә барышында жюри конкурсҡа йомғаҡ яһаны, ике команда ла берҙәй очко йыйған булып сыҡты. Конкурста ҡатнашыусылар иҫтәлекле бүләктәр менән наградланды.

Нәсимә РАМАҘАНОВА,
йәш хәбәрсе.

Ҡайҙа һеҙ, яуҙаштар?

Ҡыҙыл Байраҡ орденлы һәм Богдан Хмельницкий орденлы элекке 350-се Житомир уҡсылар дивизияһы ветерандары советы үҙенең элекке яугирҙәрен эҙләй. 1943 йылдың октябрендә дивизия һул яҡ яр Украинала ҡаты һуғыштарҙан һуң Краснодон ҡалаһы тирәһенә ялға ебәрелә һәм унда яңы көстәр менән тулылана. Башҡортостанда урынлашҡан запас полктарҙың марш роталары ла килеп ҡушылды. Уларҙың араһында Башҡортостандың үҙендә йәшәүселәр ҙә күп ине. Һуғыштың башҡа йылдарында ла ошо республиканан өҫтәмә көс килеп торҙо.

Ветерандар советы Житомир ҡалаһын азат итеүҙең 40 йыллығы хөрмәтенә унда 1983 йылдың майында элекке фронтовиктарҙың тәүге осрашыуын үткәрҙе һәм хәҙер икенсе осрашыуға әҙерләнә. Ул 1941 йылда 350-се дивизия төҙөлгән Саратов өлкәһенең Аткарск ҡалаһында 1985 йылда уҙғарыласаҡ. Ошо осрашыуға Башҡорт АССР-ынан да ветерандарҙың мөмкин тиклем күберәк килеүен теләйбеҙ.

Ҡыҙыл Байраҡ орденлы һәм Богдан Хмельницкий орденлы 350-се Житомир уҡсылар дивизияһы ветерандары советы совет менән бәйләнеш тотмаған элекке фронтовиктарҙы эҙләй һәм уларҙан үҙҙәре хаҡында түбәндәге адрес буйынса хәбәр итеүҙе һорай: 442945, Пенза өлкәһе, Бековск районы, Пяша ауылы, Козин Иван Никифоровичҡа.

Редактор урынбаҫары **И. Ә. ТҮЛӘШЕВ.**

Газетаны Г. ЮЛАМАНОВА йыйҙы, У. РӘХИМОВА версткаланы, Ф. ҠОҘАБАЕВА һәм С. ТЕЛӘЕВА баҫты. Корректоры Ф. ХӘКИМОВА.

Редакция адресы: Аҡъяр ауылы, Сиҙәм проспекты, 37.

Телефондар: редактор — 2-11-95, редактор урынбаҫары, яуаплы секретарь һәм ауыл хужалығы бүлеге—2-15-95 партбүлек—2-13-97, тәржемәселәр, бүлек мөдире—2-14-95, хаттар бүлеге һәм радиохәбәрсе—2-13-95, фотохәбәрсе —2-14-93, типография директоры—2-15-62, цех—2-14-87.

Орган Хайбуллинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов БАССР.

Газета аҙнаһына өс тапҡыр: шишәмбе, кесаҙна, шәмбе көндәрендә башҡорт һәм рус телендә сыға.

Башҡорт АССР-ы Нәшриәт, полиграфия һәм китап сауҙаһы эштәре буйынса дәүләт комитетының Хәйбулла район типографияһы. Заказ № 1682. Тираж 2406.